

Esquerra Republicana de Catalunya
Secretaria Nacional de Política Municipal

Seu Nacional
Villarroel, 45
08011 Barcelona
Telèfon 93 453 60 05
Fax 93 323 71 22
municipals@esquerra.org

PROGRAMA PER A LES ELECCIONS AL CONGRÉS DE DIPUTATS

La problemàtica dels ajuntaments ha de tenir un lloc destacat en l'actuació parlamentària d'ERC al Congrés de Diputats. I és que el sistema d'organització política consagrat en la Constitució espanyola de 1978 no ha afavorit la potenciació de polítiques descentralitzadores ni la correcta aplicació del principi de subsidiarietat. El govern del PP, a més, ha impulsat en els darrers anys una bateria de mesures legislatives que ha fet encara més difícil la situació dels ens locals. En aquest sentit cal fer referència, molt especialment, a la reforma de la Llei d'Hisendes Locals, la Llei d'estabilitat pressupostària, la Llei de subvencions i la Llei de modernització del govern local.

La Llei d'estabilitat pressupostària constitueix un llast per a la viabilitat financera i la capacitat dels ajuntaments d'emprendre projectes en benefici de la ciutadania. L'administració local, que històricament ja ha estat sotmesa per llei a un control prou estricte del seu nivell de despesa, veu severament retallada la seva capacitat d'actuació i de planificar realitzacions a mig i llarg termini per a la millora de la qualitat de vida dels homes i les dones als quals presta servei.

Hem d'afegir a aquesta desconsideració vers el món local, la darrera reforma de la Llei d'Hisendes Locals, que ha comportat una important pèrdua d'ingressos a les corporacions locals. Els mecanismes de compensació proposats no seran suficients per anivellar totalment la pèrdua d'ingressos al que els Ajuntaments hauran de fer front reduint així la corresponsabilitat fiscal dels municipis.

La Llei de subvencions respon a un intent de traslladar el model d'ajuts propi de l'administració estatal al dels ajuntaments. Òbviament, les rigideses pròpies del primer model (convocatòria i bases dels ajuts aprovades per ple, etc) resulten absurdes i paralitzants en ser traslladades mecànicament al món local: un món que es caracteritza, precisament, pel seu dinamisme i en el que primen per sobre de tot les demanes, sempre canviants, de la societat civil.

ERC es planteja impulsar al Congrés de Diputats totes les iniciatives necessàries per superar els dèficits estructurals que arrossegueu històricament els ajuntaments i, molt particularment, corregir en un sentit progressista i descentralitzador totes aquelles mesures introduïdes pel PP que retallen l'autonomia i la potestat dels ens locals per impulsar polítiques pròpies assolint un model competencial ple en matèria d'hisendes i règim local.

En conseqüència, la nostra actuació anirà encaminada a:

a) Millora de l'organització territorial de Catalunya

- La realització de les actuacions necessàries des de les Corts destinades a convertir Catalunya en província única, amb el conseqüent augment de la capacitat de la Generalitat en l'àmbit de l'ordenació territorial, capacitat d'inversió i prestació de serveis. Paral·lelament cal que s'afavoreixi que el nou model d'ordenació territorial amb el qual es doti Catalunya eviti la superposició innecessària de diferents nivells administratius sobre un mateix territori.
- Realització de totes les actuacions polítiques i legals que afavoreixin el desplegament de la legislació catalana en matèria d'organització territorial, així com la reforma del règim electoral general.
- Aprovar la Carta Municipal de Barcelona en la línia de donar suport a l'aprovació per unanimitat que es va fer al Parlament de Catalunya pel que fa referència a una descentralització competencial de l'Estat en vers la capital de Catalunya.
- Reconeixement de les comarques com a ens supramunicipal per la Llei d'Hisendes Locals estatal que configuri un adequat sistema de finançament d'aquestes a l'espera d'un nou esquema d'organització territorial i de la definició d'un nou marc competencial.

b) Ampliar el marc competencial dels ens locals

Pocs anys després que s'aproveïssin algunes modificacions legals fruit de l'anomenat *Pacto Local* la qüestió competencial dels ens locals torna a ser actualitat. La proposta llançada recentment des del PP d'augmentar les competències municipals en detriment de les competències autonòmiques cal entendre-la no com una aposta per la millora de l'autonomia local, sinó més aviat com un intent de laminar les competències de les comunitats autònomes en la línia de l'ofensiva centralista i espanyolitzadora que

segueix el govern del PP. L'assumpció de noves competències per part dels ens locals no ha de comportar una reducció de la fracció de despesa pública que en l'actualitat és gestionada per la Generalitat. És a dir, que qualsevol traspàs de competències i recursos als municipis per part de la Generalitat ha de venir acompanyada d'un volum equivalent de transferències per part de l'Estat central a la Generalitat.

Aquesta política de tall uniformitzador ha trobat també la seva expressió en la paralització del projecte de la Carta Municipal de Barcelona, document negociat i aprovat per unanimitat, fruit d'un treball de consens de les forces polítiques catalanes, i que sembla que mai trobarà la seva plasmació legislativa. Amb la proposta de traspasar competències de les comunitats als ens locals, de retruc, el PP aconsegueix centrar el debat de les competències dels ens locals més en el camp de la responsabilitat dels governs autonòmics que en del govern central. El debat sobre les competències dels ens locals és un debat ampli, que afecta a la concepció mateixa de l'Estat, i que moltes vegades no es pot resoldre simplement amb el traspàs d'una competència o una altra. Cal abordar de manera decidida el fons de la qüestió, que no és altre que el finançament dels ens locals. Mentre els ens locals catalans no disposin d'un model de finançament adequat per a cobrir el cost dels serveis que donen - i que són competència i responsabilitat d'altres administracions - no es podrà entrar de manera seriosa en el debat sobre quines competències s'han de dotar als ajuntaments. En aquest sentit:

- Cal apostar per una acció política conjunta entre totes les forces polítiques presents al Parlament de Catalunya, un pacte local d'àmbit català. Aquest pacte local català ha de tenir una doble vessant: la potenciació i transferència de competències que ara són estatals a Catalunya amb la corresponent transferència de béns i serveis que hi són adscrits i els corresponents costos indirectes i d'inversió, plantejant de forma prioritària la necessitat de reformar la hisenda i el finançament local.
- Traspàs de les competències de l'Estat sobre règim local a la Generalitat ja que l'actual marc normatiu és clarament uniformitzador i la realitat del nostre país no encaixa amb el model adoptat per l'Estat.
- Atribució a la Generalitat de facultats de regulació i d'autorització de les consultes populars municipals mitjançant la modificació de la Llei Orgànica 2/1980, sobre regulació de les diferents modalitats de referèndum.

- Atribució a la Generalitat de les facultats normatives en matèria de funció pública local pel que fa a concursos i facultats executives en matèria de règim estatutari.

c) Donar una resposta satisfactòria al finançament municipal

D'altra banda, encara no s'ha assolit, tampoc, la fita de dotar els ens locals d'un sistema de finançament satisfactori o, si més no, capaç de donar compliment als principis d'autonomia local i suficiència financera (articles 140 i 142 de la Constitució Espanyola). En el procés de descentralització de l'administració pública de l'estat espanyol, l'increment de recursos gestionats pel sector públic no s'ha repartit linealment entre els tres nivells administratius: el nivell central i l'autonòmic han guanyat pes econòmic a una velocitat superior a la del nivell local. A més a més, la configuració actual de la PIE no garanteix als serveis públics locals un nivell de cobertura semblant als dels altres nivells de l'administració. En definitiva, es fa necessari un nou esquema fiscal definit pels següents punts:

- Participació dels municipis en un impost estatal fort per a compensar les recaptacions perdudes per la supressió de l'IAE. Als efectes de la quantia, a Catalunya, sembla que una participació del 6% en l'IRPF o del 7% en l'IVA serien suficients per a les compensacions.
- El finançament de noves competències ha d'estar associat a una participació local en un impost vinculat a la capacitat de pagament individual, fonamentalment l'IVA o l'IRPF; aquest tram s'afegiria al de compensació per la supressió de l'IAE.
- L'IBI continuarà essent l'impost central de la hisenda municipal, els avantatges que representa en termes d'estabilitat han de ser complementats per una millora en la seva eficàcia recaptatòria, fonamentalment mitjançant una simplificació i agilització dels processos de revisió cadastral.
- Incorporar una participació del 10 % sobre l'Impost especial d'hidrocarburs liquidat a la ciutat, per als municipis de més de 50.000 habitants (aquells que tenen com a obligatori el servei de transport públic).
- Incrementar l'autonomia municipal en la determinació i gestió de la tributació municipal: atorgar més capacitat de decisió en la determinació de bonificacions i exempcions fiscals, transferir als municipis la gestió cadastral.

- Resoldre el finançament dels municipis turístics mitjançant la concertació amb el conjunt del sector turístic. Les fórmules podrien ser diverses, inclosa la creació d'un instrument fiscal específic, de caràcter finalista que podria tenir com a fet imponible l'estada dels turistes.
- Revisar i adaptar –inclosa la creació d'alguna figura nova– al nou marc tecnològic i regulador els tributs aplicables a les empreses subministradores d'energia i de serveis de telecomunicacions.
- Millora de les transferències de suficiència financera configurades al voltant de la Participació en els Ingressos de l'Estat (PIE).
- En relació a la PIE es proposen les següents reformes:
  - 1) Ampliar la base del sistema de la PIE, fins a un 50 % més dels recursos actuals (que suposarien al voltant de 125.000 milions de PTA per als municipis catalans).
  - 2) Realitzar les reformes legislatives necessàries per tal de que la Generalitat pugui realitzar la gestió de la PIE.
  - 3) Substituir l'actual sistema d'indicador dual d'increment anual de la PIE (PIB nominal o IPC) per un del sol (PIB nominal). Les raons són diverses: l'IPC no està connectat amb la naturalesa dels tributs locals i, d'altra banda, es coneix més tard.
  - 4) Simplificar les variables de distribució a dues:
    - La població (com a indicador de la necessitat de despesa), ponderada per estrats (com es fa ara), però reduint el salt dels municipis de més de 500.000 habitants (es passa de l'1,47 al 2,80).
    - La inversa de la capacitat fiscal: la mesura de la capacitat fiscal s'hauria de fer sobre les bases imposables amb quotes bàsiques de l'IBI i l'IAE. Utilitzar liquidacions d'ingressos distorsiona el càlcul perquè fa intervenir les decisions fiscals del municipi (tipus) a més de la capacitat fiscal "bruta". La inclusió d'altres impostos (IIVTNU i ICIO) introdueix factors de distorsió conjunturals dels impostos (són menys estables en el temps).

- 5) Fer efectiva la participació de la Generalitat en la determinació dels criteris de repartiment dels fons de la participació en els ingressos de l'estat dels ens locals; si més no, en un cert tram dels mateixos, el qual quedaria configurat, juntament amb el Fons Català de Cooperació Local com un instrument d'anivellament interterritorial (com el que existeix a Alemanya, entre altres), per tal de garantir nivells mínims de cobertura dels serveis públics locals.

- 6) Fer avançaments a compte de la PIE fins al 98 % (com tenen en l'actualitat les CCAA), en lloc del 95 % actual.